

Arbeidsmarkt huisartsenzorg regio Amersfoort e.o., 2019/2020

De arbeidsmarkt van de Nederlandse huisartsenzorg staat onder druk. Maar wat zijn daarin de regionale verschillen? Het Nivel geeft inzicht in de arbeidsmarkt van de huisartsenzorg per Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn (AZW-)regio, in een serie van in totaal 28 factsheets (één voor elke AWZ-regio). Elke regio kan op basis hiervan een eigen strategisch arbeidsmarktbeleid ontwikkelen, met als uiteindelijk doel om met elkaar de balans op de arbeidsmarkt van de huisartsenzorg te verbeteren.

De factsheets geven per regio een actueel beeld van:

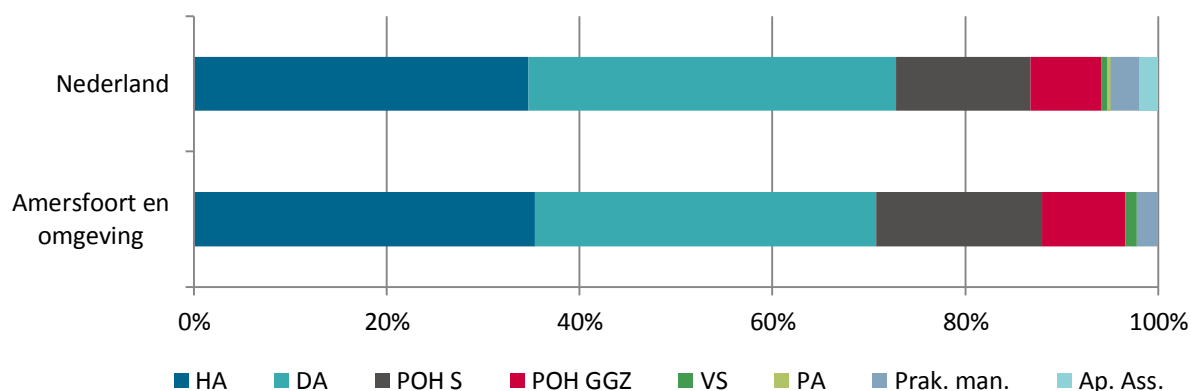
1. Capaciteit aan personeel in de huisartsenpraktijk (en daarmee het aanbod aan huisartsenzorg)
2. Opleidingscapaciteit in de huisartsenpraktijk
3. Vacatures en verwachte tekorten in de huisartsenpraktijk
4. Drukke in de huisartsenpraktijk
5. Oplossingsrichtingen en -maatregelen voor in de huisartsenpraktijk

Ten slotte geven we per regio een samenvatting.

1. Functies en capaciteit in de huisartsenpraktijk

In de regio Amersfoort en omgeving was in 2019/2020 in een gemiddelde huisartsenpraktijk 5 fte (fulltime equivalent) in de dagzorg werkzaam. Huisartsen (35%) en doktersassistenten (35%) hadden hierin het grootste aandeel. Het overige aandeel werd geleverd door ondersteunend personeel, zoals de praktijkondersteuner somatiek (POH S¹) (17%), de praktijkondersteuner geestelijke gezondheidszorg (POH GGZ²) (9%) en de praktijkmanager (2%). Amersfoort en omgeving verschilde qua personeelssamenstelling licht van de gemiddelde Nederlandse huisartsenpraktijk (zie figuur 1). Het aandeel POH S en POH GGZ was in deze regio wat groter, het aandeel doktersassistenten wat kleiner, terwijl apothekersassistenten in de regio Amersfoort geen aandeel hebben in de capaciteit.

Figuur 1 Verdeling van de capaciteit in de huisartspraktijk (in fte) in 2019/2020, naar functie

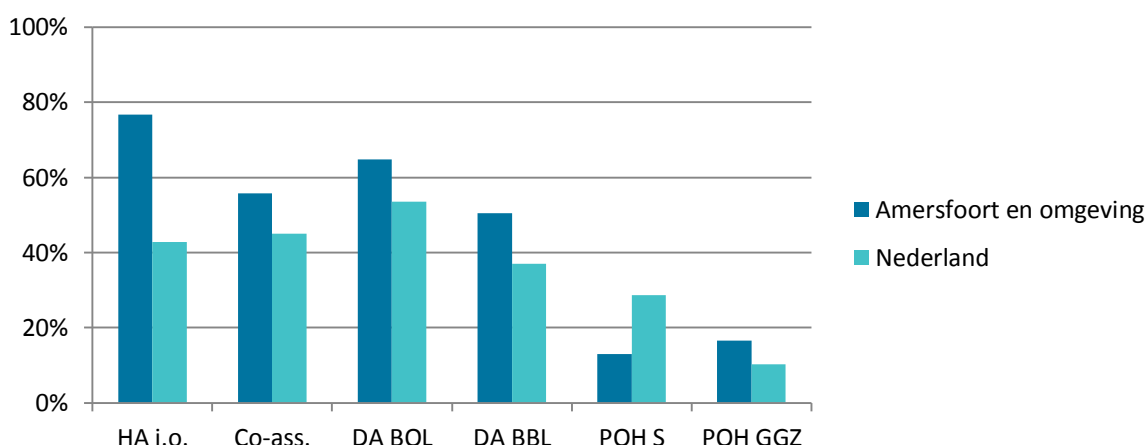
¹ In de vragenlijst uitgevraagd als: "POH- (somatic / ouderenzorg / jeugd) / Praktijkverpleegkundige".

² In de vragenlijst uitgevraagd als: "POH-GGZ / SPV / Praktijkverpleegkundige GGZ / GGZ-medewerker".

2. Opleidingscapaciteit in de huisartsenpraktijk

In 2019/2020 had 77% van de praktijken in de regio Amersfoort en omgeving een opleidingsplaats voor de functie van huisarts, 65% voor de functie van doktersassistent beroepsopleidende leerweg (DA BOL), 50% voor de functie van doktersassistent beroepsbegeleidende leerweg (DA BBL) en 56% voor co-assistenten. Een kleiner aantal praktijken gaf aan een opleidingsplaats te hebben voor de POH S (13%) en POH GGZ (17%). Ten opzichte van de gemiddelde Nederlandse huisartsenpraktijk is het aandeel praktijken in Amersfoort en omgeving dat opleidt voor bijna alle functies een stuk groter (zie figuur 2); voor de POH S was het juist een stuk kleiner in Amersfoort en omgeving.

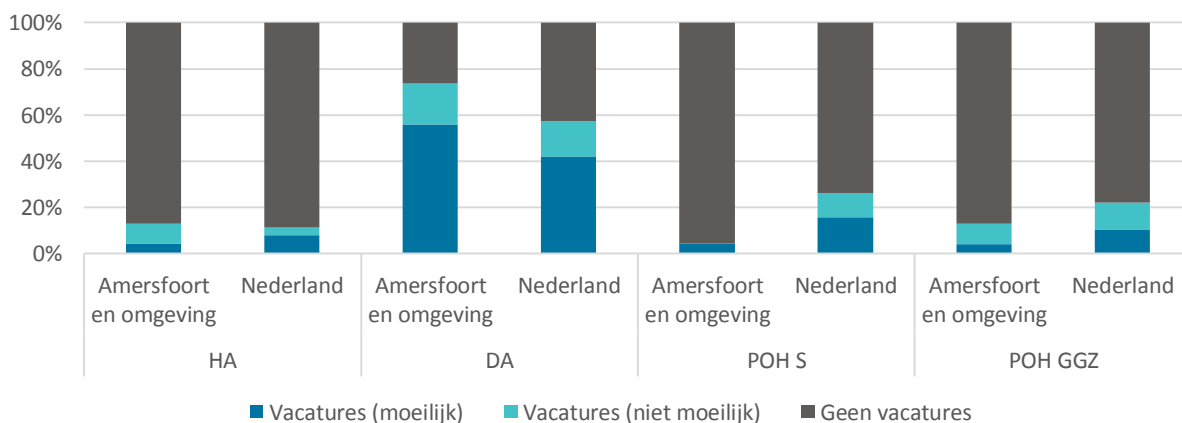
Figuur 2 Percentage huisartsenpraktijken dat opleidingsplaatsen had in 2019/2020, naar functie

3. Vacatures en verwachte tekorten in de huisartsenpraktijk

Een eerste indicator voor knelpunten op de arbeidsmarkt is het percentage praktijken dat in het afgelopen jaar vacatures had, en het percentage dat aangaf dat deze moeilijk vervulbaar waren. Beide staan gecombineerd in figuur 3. In Amersfoort en omgeving was het percentage praktijken dat een moeilijk vervulbare vacature had voor de meeste functies wat lager dan gemiddeld in Nederland, behalve voor de doktersassistent. Meer dan de helft van de praktijken (56%) had voor deze functie moeilijk vervulbare vacatures ten opzichte van 42% van de praktijken gemiddeld in Nederland.

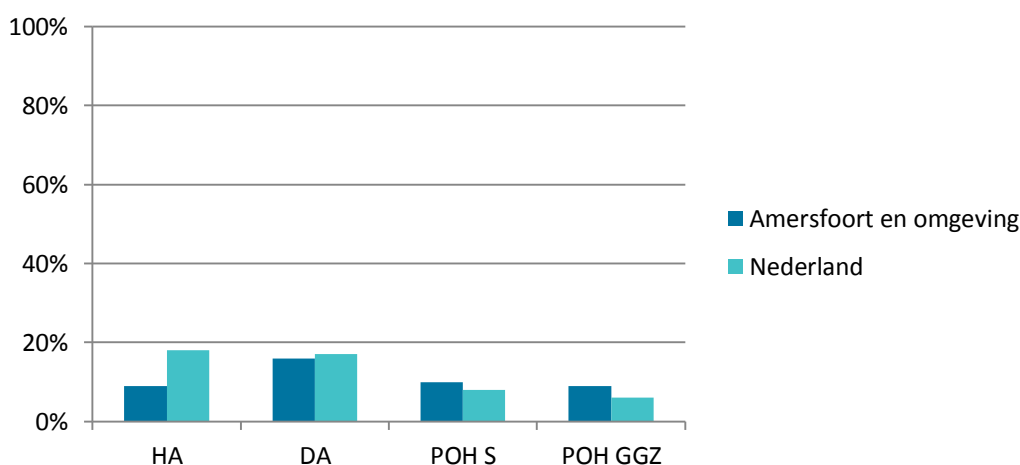
Figuur 3 Percentages huisartsenpraktijken dat in het afgelopen jaar, van onder naar boven, (1) vacatures had die moeilijk te vervullen waren, (2) vacatures had die niet moeilijk te vervullen waren, en (3) geen vacatures had, naar functie*

* Bij huisarts (HA) gaat het om de zelfstandig gevestigde huisarts, niet de HIDHA's of waarnemende huisartsen die in de praktijk werkzaam kunnen zijn.

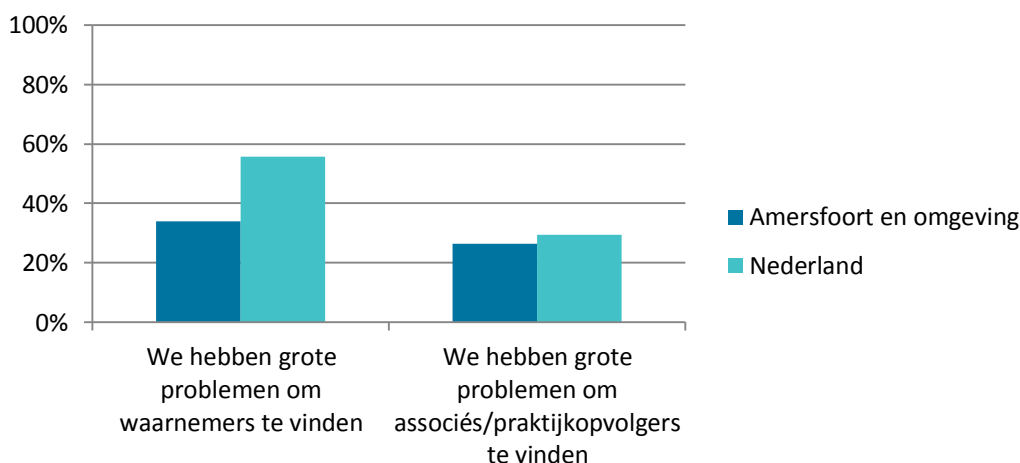
Een tweede indicator is het percentage praktijken dat het komende jaar een groot tekort verwachtte. Voor 2019/2020 is in Amersfoort en omgeving te zien dat dit verschilde per functie (zie figuur 4). Het vaakst werd een groot tekort verwacht voor de functie van doktersassistent. Voor de functies huisarts, POH S en POH GGZ lag het verwachte tekort wat lager. Het percentage praktijken dat een groot tekort verwachtte voor de functie huisarts lag wat lager in de regio Amersfoort en omgeving dan het landelijk gemiddelde. Voor de overige functies waren de percentages vergelijkbaar.

Figuur 4 Percentage huisartsenpraktijken dat in 2019/2020 de komende 12 maanden een groot tekort verwachtte, naar functie

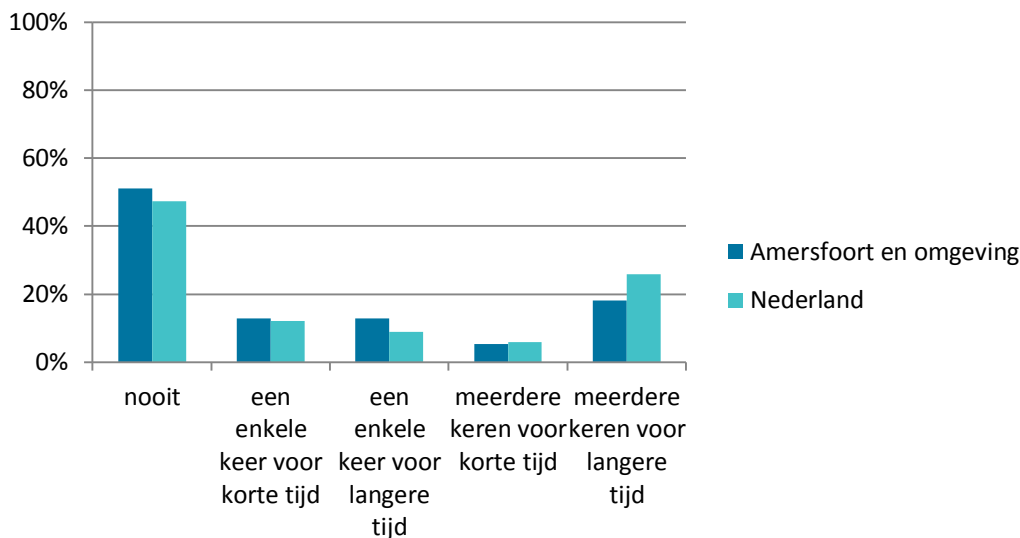
Een specifieke indicator vormen de problemen die praktijken ondervonden bij het vinden van waarnemers dan wel associés of praktijkopvolgers. In 2019/2020 gaf respectievelijk 34% en 26% van de praktijken in de regio Amersfoort en omgeving aan hiermee grote problemen te hebben. Voor problemen met het vinden van waarnemers lag het percentage in Amersfoort en omgeving een stuk lager dan gemiddeld in Nederland. Het tweede percentage is vergelijkbaar met de gemiddelde Nederlandse praktijk (zie figuur 5).

Figuur 5 Percentage huisartsenpraktijken dat aangaf grote problemen te hebben om associés/praktijkopvolgers te vinden en percentage huisartsenpraktijken dat aangaf grote problemen te hebben om waarnemers te vinden

Als gevolg van personeelskrapte kan het voorkomen dat praktijken tijdelijk geen patiënten aannemen. In de regio Amersfoort en omgeving kwamen deze ‘patiëntenstops’ vanwege een tekort aan capaciteit in de afgelopen vijf jaar ongeveer even vaak voor als bij de gemiddelde Nederlandse huisartsenpraktijk. Alleen de laatste categorie meerdere keren voor langere tijd kwam in de regio Amersfoort wat minder vaak voor (figuur 6).

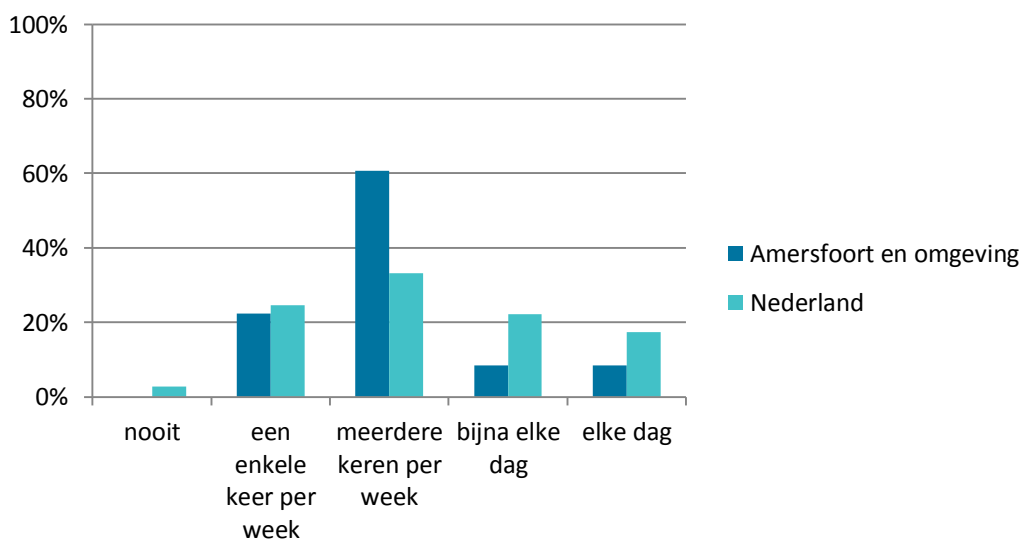
Figuur 6 Frequentie en duur waarmee in de afgelopen vijf jaar tijdelijk geen nieuwe patiënten konden worden aangenomen vanwege een tekort aan capaciteit

4. Drukte en werklast in de huisartsenpraktijk

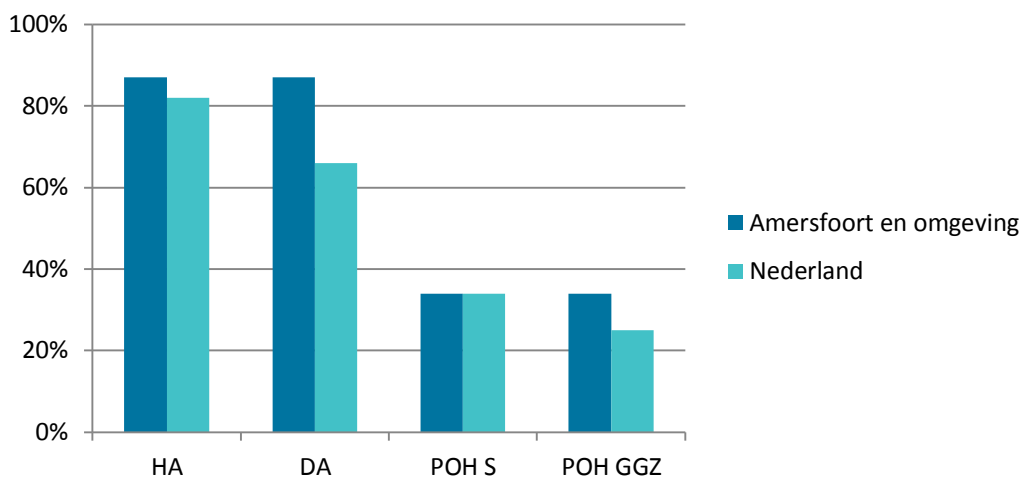
Drukte en werklast in de huisartsenpraktijk kan tot gevolg hebben dat het spreekuur uitloopt. In de praktijkenquête is gevraagd hoe vaak dit het geval was, per week en/of per dag. De situatie in de regio Amersfoort en omgeving in 2019/2020 verschilde licht van de gemiddelde Nederlandse praktijk (zie figuur 7). Dat het spreekuur door te hoge werkdruk uitliep kwam in alle praktijken voor. In de praktijken in Amersfoort en omgeving ging het relatief vaker om meerdere keren per week, en relatief minder vaak om (bijna) elke dag vergeleken met het landelijk gemiddelde.

Figuur 7 Frequentie waarmee het spreekuur uitliep door grote drukte/hoge werklast

De ervaren werkdruk in de huisartsenpraktijk is in 2019/2020 ook rechtstreeks uitgevraagd. Op een 3-puntsschaal (lage/gemiddeld/hoge werkdruk) en per functie gaf 87% van de praktijken in Amersfoort en omgeving aan een hoge werkdruk te ervaren onder huisartsen, hetzelfde percentage praktijken gaf dit aan voor de doktersassistenten. Dit is voor beide functies hoger dan het landelijk gemiddelde (zie figuur 8). Voor de functies POH S en POH GGZ lag het percentage hoge werkdruk op 34% in de regio Amersfoort en omgeving. Voor de functie POH S is dit gelijk aan het landelijk gemiddelde en voor de functie POH GGZ ligt dit percentage hoger.

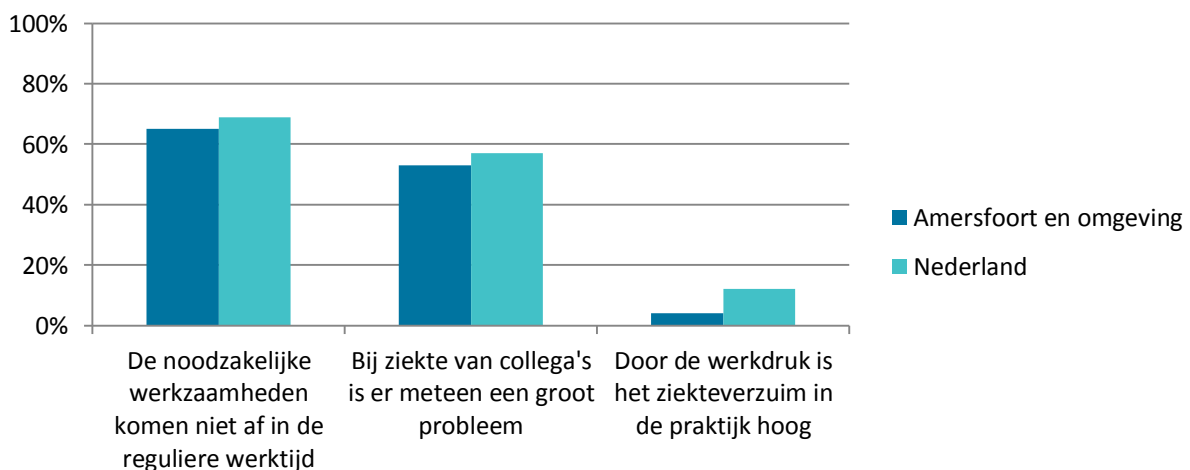
Figuur 8 Percentage praktijken dat aangaf een hoge werkdruk te ervaren, per functie*

* Bij huisarts (HA) gaat het om de zelfstandig gevestigde huisarts, niet de HIDHA's of waarnemende huisartsen die in de praktijk werkzaam kunnen zijn.

Een laatste indicator voor de ervaren werkdruk vormen de drie stellingen in figuur 9. In 2019/2020 was een meerderheid van de praktijken in de regio Amersfoort en omgeving het eens met de stelling dat de noodzakelijke werkzaamheden niet in de reguliere werktijd afkomen (65%), en dat bij ziekte van een collega meteen een groot probleem ontstaat (53%). Minder praktijken gaven aan dat door de werkdruk het ziekteverzuim hoog is. Praktijken in Amersfoort en omgeving beantwoordden deze eerste stellingen nagenoeg hetzelfde als de gemiddelde Nederlandse praktijk. De laatste stelling over het ziekteverzuim werd wel minder vaak beaamd door praktijken in deze regio.

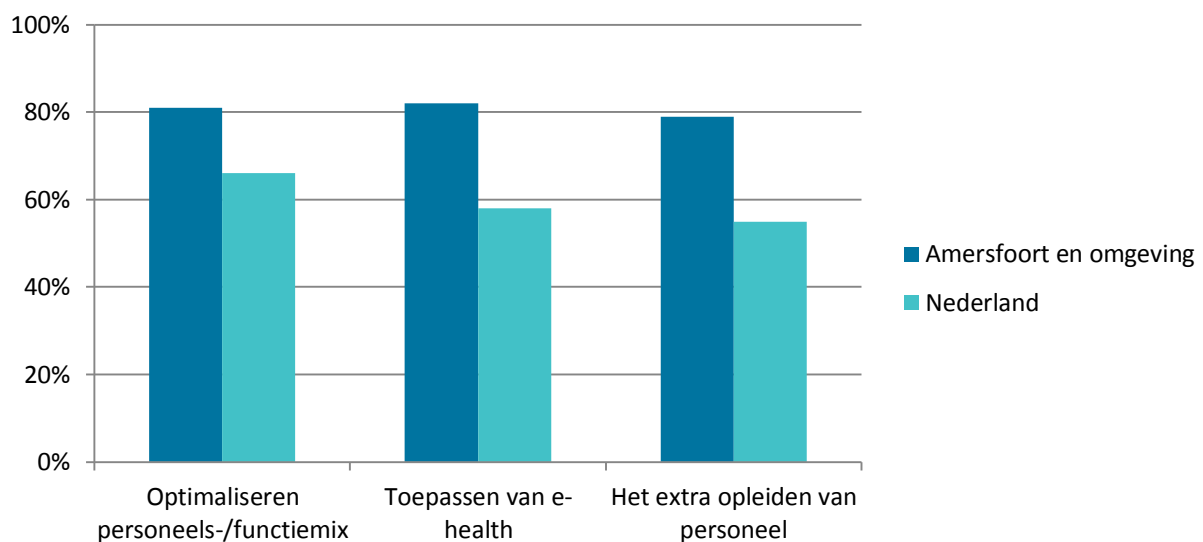
Figuur 9 Percentage huisartsenpraktijken dat het eens is met drie werklust-stellingen

5. Maatregelen die huisartsenpraktijken nemen

Gegeven de voorgaande knelpunten op de arbeidsmarkt en drukte in de praktijk, treffen huisartsenpraktijken in de regio Amersfoort en omgeving verschillende maatregelen om zich op (verdere) capaciteitsproblemen voor te bereiden. In 2019/2020 namen de meeste praktijken in Nederland drie typen maatregelen: het optimaliseren van de personeels-/functiemix, het toepassen van e-health en extra opleiden van personeel. In figuur 10 is te zien dat er wat dit betreft verschillen zijn tussen Amersfoort en omgeving en Nederland. Het percentage praktijken in de Amersfoort en omgeving dat aangeeft deze drie typen maatregelen als oplossingsrichting in te zetten, was voor alle drie de maatregelen een stuk hoger dan gemiddeld in Nederland.

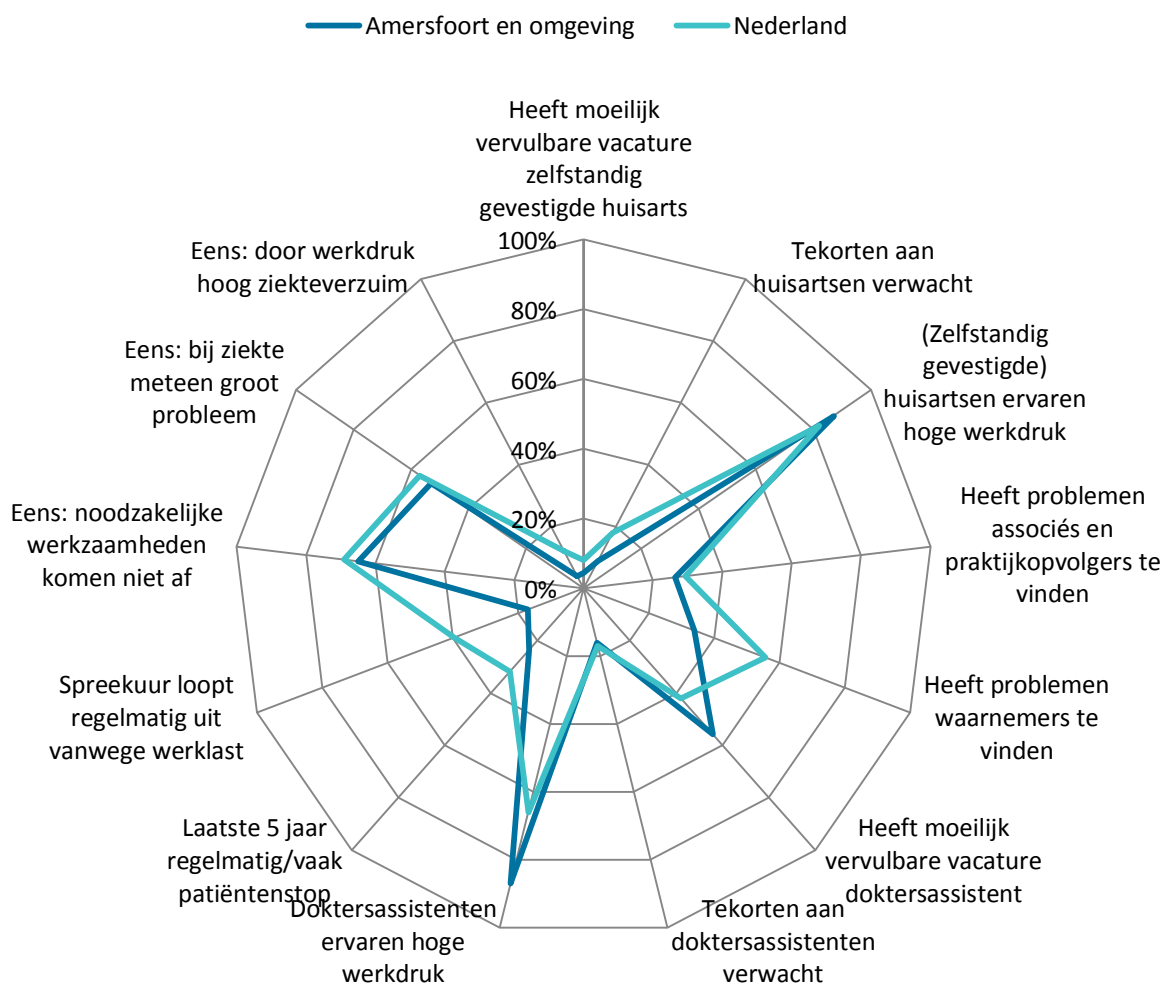
Figuur 10 Percentage huisartsenpraktijken dat voor de drie landelijk meest genomen maatregelen aangaf deze toe te passen ter voorbereiding op de toekomstige personeelsbehoefte

6. Samenvatting en conclusie

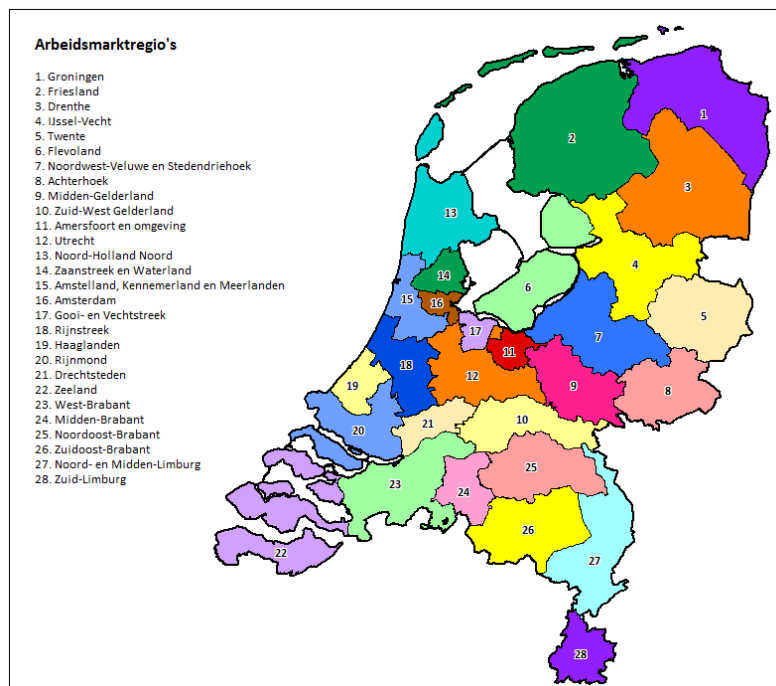
Vatten we de scores op 13 knelpunt- en drukte-indicatoren uit hoofdstuk 3 en 4 voor de regio Amersfoort en omgeving samen, en vergelijken we deze met het landelijke gemiddelde, dan laat figuur 11 zien hoe voor de regio het *overall*-beeld eruit ziet. Op een aantal indicatoren scoorden de praktijken in de Amersfoort en omgeving in 2019/2020 hetzelfde als landelijk gemiddeld. Wel werd in deze regio relatief vaker aangegeven dat voor doktersassistenten en huisartsen een hoge werkdruk ervaren werd, en was er een hoger percentage dat moeilijk vervulbare vacatures had voor de functie dokterassistent. Praktijken in de regio Amersfoort en omgeving gaven daarentegen veel minder vaak aan patiëntenstops te hebben gehad in de laatste 5 jaar, minder vaak spreekuren te hebben die uitlopen vanwege werklast, het minder vaak eens te zijn met de stelling dat door de werkdruk het ziekteverzuim hoog is, minder vaak problemen te hebben met het vinden van waarnemers en minder vaak tekorten aan huisartsen te verwachten.

Figuur 11 Percentage huisartsenpraktijken dat in 2019/2020 aangaf met 13 verschillende arbeidsmarktknelpunten en drukte-indicatoren te maken te hebben; overall vergelijking van de regio Amersfoort en omgeving met Nederland gemiddeld

Over het onderzoeksproject

De serie factsheets over de arbeidsmarkt van de huisartsenzorg per regio in 2019/2020 is gebaseerd op de gewogen resultaten van een webenquête die tussen juli 2019 en februari 2020 onder alle huisartspraktijken in Nederland is uitgezet (bijna 5.000 praktijken), verdeeld over de 28 AZW-regio's die Nederland telt. Bijna een derde van de praktijken (n=1.430, wat overeenkomt met 29%) heeft deze ingevuld. De respons in de regio Amersfoort en omgeving was 25% (n=23). De serie bestaat uit 28 aparte factsheets, één voor elke AZW-regio in Nederland. In de factsheet zijn telkens de cijfers met betrekking tot de AZW-regio gepresenteerd naast de landelijke cijfers.

Meer weten

U vindt deze publicatie en alle andere Nivel-publicaties op www.nivel.nl/publicaties.

Voor meer informatie over de Beroepenregistraties van het Nivel, ga naar: [Beroepenregistraties in de Gezondheidszorg](#) of e-mail naar balanshazorg@nivel.nl.

Meer informatie en factsheets over huisartsenzorg per regio

- Batenburg, R., Bosmans, M., Versteeg, S., Vis, E., Asten, B. van, Vandermeulen L., Kruis, L. van der. Balans in vraag en aanbod huisartsenzorg. Utrecht: Nivel, Prismant, 2018.
- Bosmans, M., Batenburg, R., Keuper, J. Een strategische arbeidsmarktverkenning van de huisartsenzorg in Oost-Nederland. Resultaten van de praktijkenquête 2019 en lokale vraag-aanbod prognoses. Utrecht: Nivel, 2020.

Titelgegevens van deze publicatie

De gegevens uit deze publicatie mogen met de volgende bronvermelding worden gebruikt:

Vis, E., Bosmans, M., Keuper, J., Batenburg, R. Arbeidsmarkt huisartsenzorg regio Amersfoort e.o., 2019/2020. Utrecht: Nivel, 2020.

Deze factsheet is mogelijk gemaakt en ondersteund door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV).